

ואספר מעשי יה - מצד ההוד. יסר יסרני יה - חכמה ובינה, מימין ומשמאל, בשלשה ימים ובשלשה שמאלים. ולמות לא נתנני - העמוד האמצעי בג' שכולל פתר וצדיק, והוא בן י"ה. ומיד יקום ו' לה' בימין ושמאל, ברחמים ותחנונים, בכמה פיוסים לה ולבניה. זהו שכתוב (עמוס ט) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת. ומשום זה אמר הנביא (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים.

קם רעה הנאמן ונשק לו וברך אותו, ואמר, ודאי שליח רבונך אתה אלינו. פתחו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה הנאמן, אתה היית יודע כל זה, ועל ידך התגלתה, אבל בעונה שלך, שנאמר בך (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, במקומות אלו שאתה מתבייש להחזיק טובה אליך, מנה הקדוש ברוך הוא אותנו ולמנוחה הקדושה להיות בידך ובפיך במקומות אלו. (עד כאן רעיא מהימנא).

וביום הקים את המשפן. רבי חייא פתח, (תהלים קיב) פזר נתן לאביונים צדקתו לעד קרנו תרום בכבוד. פזר לאביונים, מה זה פזר? כמו שנאמר (משלי יא) יש מפזר ונוסף עוד. יכול פזר בעלמא? בא להשמיענו פזר נתן לאביונים. פזר שנתן לעניים, פזר זה נאה. מה זה ונוסף עוד? בכל. ונוסף עוד - בעשר. ונוסף עוד - בחיים. פסוק זה בך צריך לו להיות: יש מפזר ויוסף עוד. מה זה ונוסף? אלא אותו מקום ששורה בו מיתה, הוא גורם לו שיתוסף מחיים שלמעלה להוסיף לו. אמר רבי יהודה אמר רבי חייא,

הפסוק מעיד שכל מי שנותן לעניים, מעורר עץ החיים להוסיף לאותו עץ המות, ואז נמצא חיים ושמחה למעלה. והאדם שגורם את זה, בשעה שצריך לו, אותו עץ החיים עומד עליו,

ואספר מעשי יה, מסטרא דהוד. יסור יסרני יה, חכמה ובינה, מימין ומשמאל, בתלת ימין, ותלת שמאלין. ולמות לא נתנני, עמודא דאמצעיתא, בג' דקליל פתר, וצדיק, ואיהו בן י"ה. ומיד יקום ו' לה' בי"ה, בימינא ושמאלא, ברחמי ותחנוני, בכמה פיוסים לה ולבניה, הך הוא דכתיב, (עמוס ט) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת. ובגין דא אמר נביא, (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים.

קם רעיא מהימנא, ונשיק ליה, וברוך ליה, ואמר ודאי שליחא דמארך אנת לגבן. פתחו תנאין ואמוראין ואמרו, רעיא מהימנא, אנת הוית ידע כל דא, ועל ידך היא אתגלייא, אבל בעונה דילך, דאתמר בך (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, באלין אתרין דאנת מתבייש לאחזקא טיבו לגבך, מני קדשא בריך הוא לן, ולבוצינא קדישא, למהוי בידך ובפומך באלין אתרין. (ע"כ רעיא מהימנא).

וביום הקים את המשפן. (במדבר ט) רבי חייא פתח, (תהלים קיב) פזר נתן לאביונים צדקתו לעד קרנו תרום בכבוד. פזר לאביונים, מאי פזר. כמה דאת אמר (משלי יא) יש מפזר ונוסף עוד. יכול פזר בעלמא, קא משמע לן פזר נתן לאביונים, פזר דיהיב למסכני, האי פזורא יאות. מאי ונוסף עוד. בכלא. ונוסף עוד בעותרא. ונוסף עוד בחיי.

האי קרא הכי מיבעי ליה, יש מפזר ויוסף עוד, מאי ונוסף. אלא ההוא אתר דשרי ביה מיתה, הוא גרים ליה דיתוסף מחיים דלעילא לאוספא ליה. אמר רבי יהודה אמר רבי חייא, קרא אסהיד, דכל מאן דיהיב למסכני, אתער אילנא דחיי, לאוספא לה היא אילנא דמותא, וכדין אשתכח חיים וחדו

הפסוק מעיד שכל מי שנותן לעניים, מעורר עץ החיים להוסיף לאותו עץ המות, ואז נמצא חיים ושמחה למעלה. והאדם שגורם את זה, בשעה שצריך לו, אותו עץ החיים עומד עליו,